

Naar een triple-E pensioenstelsel

DOOR LIES VAN RIJSSEN

Vol overtuiging verdedigt hij de belangen van zijn generatie, maar hij weet ook dat jong niet zonder oud en oud niet zonder jong kan. Financial Investigator sprak met CNV Jongeren voorzitter Semih Eski.

Waar komt jouw betrokkenheid bij pensioen vandaan?

'Ik geef om mensen. Ik ben al heel lang maatschappelijk betrokken, ook tijdens mijn studietijd. Op het VMBO was ik lid van de leerlingenraad en de medezeggenschapsraad. Op het MBO heb ik de studentenraad opgezet en drie jaar voorgezeten. Voor mijn opleiding heb ik een nogal intensieve route gevolgd. Na VMBO en MBO deed ik HBO Bestuurskunde. In 2016 haalde ik mijn Master Internationale Betrekkingen aan de Universiteit van Amsterdam. Ik heb keihard mijn best moeten doen. Als mensen beweren dat iets niet kan, ben ik geneigd te zeggen 'Het kan wel, als we de zeilen bijzetten en wat harder doorwerken.' Ik ben nu 28 en voorzitter van CNV Jongeren, een uitdagende functie. Ik mag voor mijn generatie opkomen bij werk- en inkomensvraagstukken. Pensioen is een van de belangrijke onderwerpen daarbij en voor veel jongeren een ver-van-mijn-bed-show. Logisch, zij staan aan het begin van hun werkzame leven en pensioen komt pas aan het eind. Maar pensioen is wel ontzettend belangrijk, juist ook voor jongeren. Je werkt één dag in de week voor je pensioen. Je kunt dus maar beter weten wat pensioen is, wat er met de pensioenpremie gebeurt en waarvoor die is bestemd.'

Hoe kijk jij naar diversiteit als vereiste voor pensioenfondsbesturen? Welke problemen gaan we daarmee oplossen?

'Ik ben enerzijds in mijn werk bezig de belangen van jongeren te dienen maar tegelijkertijd benadruk ik hoe belangrijk het is dat jong en oud zich niet tegen elkaar laten

Voor een goed pensioen zijn collectiviteit en solidariteit onmisbaar. En verplichtstelling ook.

uitspelen. Pensioen gaat om jong én oud! Niet om deelbelangen, maar om gedeelde belangen. We moeten geen generatieconflict hebben, maar generatieconsensus. Tegelijk maak ik me zorgen over het geringe aantal jongeren in de pensioenfondsbesturen. Een bredere samenstelling aan de bestuurstafel, waar ook jongeren meepraten, leidt tot betere besluitvorming. Jongeren brengen andere kennis, kunde, invalshoeken en ervaringen mee. Dat verrijkt de discussie. De deelnemerspopulaties van pensioenfondsen herkennen zich ook beter in besturen waar verschillende generaties aan tafel zitten. Hier is nog een wereld te winnen.'

Hoe kunnen we stimuleren dat meer jongeren geïnteresseerd raken om pensioenfondsbestuurder te worden?

'Dat is een hele uitdaging. Maar met PensioenLab, een samenwerking van FNV-Jong, CNV Jongeren en VCP Young Professionals, zijn we op de goede weg. Waar het eigenlijk

mee begint, is dat onbekend onbemind maakt. Bij PensioenLab maken we jongeren ervan bewust dat pensioen belangrijk is. Wij hebben programma's, eerst de Kweekvijver, nu de Academie, waar we jongeren enthousiasmeren voor pensioen. Via masterclasses met gastsprekers uit de pensioenpraktijk reiken we instrumenten aan die de drempel om in een Verantwoordingsorgaan of een pensioenfondsbestuur te durven stappen, verlagen. De jongeren maken kennis met allerlei facetten uit de pensioenpraktijk. Hoe gaat beleggen in zijn werk? Hoe doe je dat op een verantwoorde manier? Hoe communiceer je met je deelnemers? Ook maken zij kennis met governancevraagstukken: hoe verhoud je je tot je Raad van Toezicht of het Verantwoordingsorgaan? Welke wetgeving is belangrijk voor besturen? Wie daadwerkelijk gaat besturen, volgt natuurlijk ook een traject bij SPO of een andere opleider, want DNB gaat je geschiktheid toetsen. Dat kan pittig zijn. Logisch, want besturen gaan over heel veel geld. Ik ben trots dat we de afgelopen jaren via PensioenLab honderden jongeren bereikt hebben en de verjonging van besturen daardoor in elk geval bevorderd hebben.'

Wat zou de 'zittende pensioenwereld' jongeren nog kunnen aanreiken om de drempel om in besturen te stappen verder te verlagen?

'De zittende pensioenwereld heeft natuurlijk veel vliegreun gemaakt. Plaatsnemen in een pensioenfondsbestuur vraagt om enige senioriteit, het zijn geen eenvoudige zaken die daar worden besloten. Het zou goed zijn wanneer ervaren pensioenfondsbestuurders vaker als mentoren jonge talenten onder hun hoede nemen. Pensioenfondsen zouden meer stageplekken kunnen aanbieden en aspirant-bestuurders in de boardroom laten meekijken. Dan kunnen ze zien of besturen iets voor hen is.'

Wat is jouw visie op wat we vooral moeten behouden of vooral moeten veranderen aan het huidige pensioenstelsel?

'Pensioen is een arbeidsvoorwaarde en hoort bij het domein van sociale partners. Dat moet zo blijven. Pensioen is ook bij uitstek een generatievraagstuk. Pensioen hoort bij jong én oud. In de basis hebben we een goed stelsel dat internationaal wordt geprezen. Collectiviteit, solidariteit en de verplichtstelling vind ik zaken waar we zuinig op moeten zijn. We moeten elkaar goed beschermen tegen risico's. Maar tegelijkertijd moeten we het stelsel aanpassen aan de tijd.

Ik word gedreven door maatschappelijke betrokkenheid en zorgen om mijn generatie.

CNV Jongeren zet in op een pensioenstelsel met een triple-E status. Triple-E staat voor Eerlijk-Eenvoudig-Evenwichtig. Veel jongeren zijn niet bezig met pensioenen, omdat ze het ontzettend ingewikkeld vinden. Eenvoud draagt bij aan vertrouwen.

Ook jongeren moeten later van een goed pensioen kunnen genieten. CNV Jongeren zet in op een pensioenstelsel met een triple-E status. Niet A, maar E. Triple-E staat voor Eerlijk-Eenvoudig-Evenwichtig. Eerlijk: alle werkenden bouwen verplicht pensioen op, ook zzp'ers. Eenvoud: veel jongeren zijn niet bezig met pensioenen, omdat ze het ontzettend ingewikkeld vinden. Eenvoud draagt bij aan vertrouwen. Evenwichtig: jongeren krijgen een pensioenopbouw passend bij de ingelegde premie, de doorsnee-systematiek moet verlaten worden.

In de huidige discussie speelt ook het vraagstuk van keuzevrijheid. Daar maak ik me zorgen om. Als het aan mij ligt, moeten we daar niet te ver in doorgaan. Ik zeg dat vanuit de wetenschap dat het voor veel jongeren moeilijk is om goede keuzes te maken. Iedereen wil keuzevrijheid, maar niemand wil kiezen. Ik zou mensen vooral willen ontzorgen. Wil je echt naar meer keuzevrijheid, waar we volgens mij heel voorzichtig mee moeten zijn, dan moet je hele goede defaults bieden. Verkeerde keuzes komen mensen duur te staan. Je kunt pensioen niet terug in de tijd opnieuw opbouwen.

Ik weet dat er jongeren zijn die juist pleiten voor keuzevrijheid. Het is goed om verschillende meningen in het debat te hebben. Maar ik blijf erbij - en heel veel jongeren met mij, dat weet ik zeker - dat voor een goed pensioen collectiviteit en solidariteit onmisbaar zijn. En verplichtstelling ook. Gewoon omdat veel mensen dus niet in staat zijn hun pensioen zelf goed te regelen. Dat briefje op de koelkast met 'ik begin morgen met sparen' hangt er over tien jaar nog, al is de koelkast dan misschien vernieuwd. Daarmee zeg ik niet dat het stelsel moet blijven zoals het nu is. De arbeidsmarkt verandert, we worden gemiddeld veel ouder, het vertrouwen is afgenomen. Waar het mij primair om gaat, is dat mijn generatie later ook een goed pensioen heeft. Óók, want ik wil dat we keuzes maken die voor jong en oud goed zijn. Ik ben in dat kader ontzettend trots op de tafel, het jong-oud-pensioenplatform dat we hebben ingericht bij het ministerie

van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daar bespreken jongeren- en ouderenorganisaties met elkaar dit soort vraagstukken. Dat bevordert het ontstaan van generatieconsensus in plaats van een generatieconflict. Want geen enkele kleindochter wil dat haar opa wordt gekort op zijn uitkering, maar net zomin wil die opa dat zijn kleindochter later een slecht pensioen heeft. De gang naar een nieuw pensioenstelsel vraagt om tact en zorgvuldigheid. Het moet niet zo zijn dat we ons achteraf moeten afvragen of we er nu daadwerkelijk beter van geworden zijn. Verandering moet een verbetering zijn van de huidige situatie.'

Wie is Semih Eski? Is er leven naast de pensioenen?

'Ik word gedreven door maatschappelijke betrokkenheid en 'mijn' zorgen om mijn generatie. Behalve met het onderwerp pensioenen ben ik als voorzitter van CNV Jongeren ook bezig met het onderwijs en de arbeidsmarkt. Ook daar staat mijn generatie voor gigantische uitdagingen. De verzorgingsstaat is afgebouwd naar de participatiesamenleving, een belangrijk deel van de rekening is bij de jongeren terechtgekomen. Aan studeren hangt een fors prijskaartje door het leenstelsel. Op de arbeidsmarkt moeten wij langer doorwerken, maar met onzekere contracten. Pensioen is een uitdaging, maar vergeet de woningmarkt niet. Door al die dingen bij elkaar maak ik me echt zorgen of jongeren wel een goede sociaaleconomische positie kunnen bereiken. Ook die zaken probeer ik in Den Haag op de politieke agenda te krijgen. Maar ik wil dit wel vanuit de invalshoek doen – en dat vind ik ontzettend belangrijk – dat wij, jongeren, onderdeel zijn van de oplossing en niet van het probleem.

Dat is mijn werk, daar ben ik veel tijd aan kwijt en dat vind ik hartstikke leuk en belangrijk. Ik denk dat er maar weinig functies zijn op deze leeftijd waar je zoveel uitdaging aan kunt beleven, terwijl je tegelijkertijd een hele serieuze taak hebt. Waar mijn maatschappelijke bevlogenheid vandaan komt? Ik weet het niet. Ik heb gewoon altijd heel sterk gevoeld dat ik een bijdrage wil leveren aan de samenleving waar ik deel van uitmaak. Samenleving, in het woord zit het al: samen-leving. Het moet geen 'naast-elkaar-leving' zijn, we moeten het samen doen. Mijn voldoening zou niet kunnen komen uit een functie waar ik alleen voor mezelf zit. Ik moet iets voor de samenleving kunnen doen.' «

Ik heb gewoon altijd heel sterk gevoeld dat ik een bijdrage wil leveren aan de samenleving waar ik deel van uitmaak.

CV

Juni 2016 - heden	CNV, Lid Algemeen Bestuur
Juni 2016 - heden	CNV, Voorzitter CNV Jongeren
Juni 2016 - heden	SER, Plaatsvervangend lid
Juni 2016 - heden	PensioenLab, Bestuurslid/ Peningmeester
Mei 2011 - juni 2016	CNV, Bestuurslid en voorzitter werkgroep arbeidsmarkt CNV Jongeren

Pensioen is voor veel jongeren een ver-van-mijn-bed-show.

Pensioen gaat niet om deelbelangen, maar om gedeelde belangen.

We moeten generatieconsensus hebben, geen generatieconflict.

Kunnen jongeren nog een goede sociaaleconomische positie bereiken?

Ik maak me heel graag sterk voor 'samen', in plaats van 'naast elkaar'.